

MISCELLANEA

Redakce Zpráv ČBS se rozhodla zpestřit obsahovou nabídku a otevírá ve Zprávách novou rubriku nazvanou MISCELLANEA, v českém překladu by se jednalo přibližně o Rozmanitost. Rubrika by měla napomoci ke zveřejňování nejrůznějších podnětných krátkých botanických informací, postřehů či myšlenek, případně jiných nespécifických drobných příspěvků (mohou být i nebotanické povahy, ale s určitým vztahem k botanice), jež jsou např. objeveny porůznu v literatuře či v herbářích, nebo bývají vysloveny na rozličných botanických fórech či v kuloárech, z větší části však nenaleznou nikdy tištěné podoby. Není to nikterak převratný nápad, ve spolkovém časopise Botanické listy (1948–1953) existovala obdobně motivovaná rubrika pod názvem Hovorna. Podobně i v prvních ročnících Zpráv ČBS byly uveřejňovány takové informace v rubrice Různá sdělení, postupně se však ke škodě věci vytratily. Jejich častými autory byli tehdy např. V. Skalický nebo J. Houfek. Máme na mysli nejen informace, které se váží k floristice, ale mohou se týkat kupříkladu také historie botaniky, metodiky, bibliografie a podobně, i zahrnovat diskuze jako rubrika Forum. Poněvadž je to tak trochu redakční experiment, sami jsme zvědaví, s jakým ohlasem se náš nápad u veřejnosti setká, a jaké spektrum příspěvků bude do redakce přicházet. Předpokládáme, že se podoba a rozsah rubriky ustálí až teprve po určitém čase, bude záležet nejen na redakci, ale také na Vás, na odběratelích a čtenářích Zpráv. Abychom Vám udali impuls a inspiraci, uvádíme v tomto čísle první tři příspěvky.

Redakce Zpráv ČBS

***Veronica hederifolia* s. str. – druh přehlížený nebo vzácný?**

Jiří H a d i n e c

Herbářové sbírky Univerzity Karlovy, Benátská 2, CZ-128 01 Praha 2; e-mail: hadinec@natur.cuni.cz

Červená kniha květeny jižní části Čech, která vyšla v prosinci 2013, obsahuje 830 ohrožených taxonů. Nebyla mezi ně zahrnuta *Veronica hederifolia* s. str., z čehož lze usuzovat, že je autory považována v jižních Čechách za neohrožený druh. Skutečnost je taková, že o jeho rozšíření v Čechách nám chybějí seriózní informace. Květina ČR (Hrouda in Slavík 2000: 380) s odkazem, že nelze přesnější rozšíření vzhledem k nedostatku spolehlivých údajů stanovit, žádné konkrétní lokality u tohoto taxonu neuvádí. Obecně platí, že z většiny regionálních českých flór a floristických článků nelze téměř žádné údaje přebírat, poněvadž do roku 1967 nebyla *V. hederifolia* s. str. rozlišována od druhu *V. sublobata* (a většinou ani pak později), zbývají tedy herbáře, kde ovšem chybí determinace od specialistů. Já sám z osobní zkušenosti považuji tento druh v Čechách za dosti (někde až velmi) vzácný. Je možné, že situace v jižních Čechách je odlišná od zbytku Čech. Každopádně bude velmi záslužné výskyt jednotlivých taxonů z okruhu *V. hederifolia* na našem území podrobně sledovat a nálezy druhů *V. hederifolia* s. str. a také *V. triloba* vždy doložit herbářovým sběrem, aby bylo možné obraz jejich rozšíření v ČR v budoucnu doplnit.

Závěrečná poznámka k „výskytu“ *Carex secalina* v Bílých Karpatech

Jiří H a d i n e c

Herbářové sbírky Univerzity Karlovy, Benátská 2, CZ-128 01 Praha 2; e-mail: hadinec@natur.cuni.cz

Na základě herbářového dokladu *Carex secalina* od obce Vápenky (29. 6. 1950 leg. Emil Tuma) uloženého v PRC se v Komentovaném seznamu cévnatých rostlin Bílých Karpat (Jongepier et al. 2006: 24) objevila petitem psaná poznámka k údajnému výskytu tohoto druhu v území Bílých Karpat. Autor sběru Emil Tuma (nar. 1928), tehdy student biologie na Přírodovědecké fakultě UK, svůj nález původně označil na etiketě jako *Carex hordeistichos*, teprve mnohem později až při celkové revizi herbářového materiálu pro připravovanou Květenu ČR, determinoval správně sebranou rostlinu v roce 2003 Radomír Řepka. Tento údaj pak s velkou mírou pochybností cituje ve zmíněné poznámce Jan W. Jongepier. Vyslovil přitom zároveň přímé podezření, že se bude jednat nejspíše o omyl. Dodatečným pátráním v herbáři UK se mi podařilo porovnáním s dalšími sběry z kolekce E. Tuma skutečně zjistit a potvrdit, že údaj o výskytu *Carex secalina* v Bílých Karpatech je založen na omylu, který vznikl nepozorností při rozpisu sebraných rostlin záměnou se sběrem z jiné lokality. Tento závěr mi poté potvrdil i sám sběratel. Účastnil se tehdy v červnu 1950 vícedenní botanické autobusové studentské exkurze pražské Přírodovědecké fakulty UK po moravských lokalitách. Exkurzi vedl docent Josef Dostál a bylo při ní navštíveno postupně více rozmanitých botanických lokalit. Jednou z nich bylo i „slanisko u Čejče“, kde byla 27. 6. 1950 *Carex secalina* ve skutečnosti sebrána, a později při schedování opatřena mylnou lokalizací. Lze tedy shrnout: údaj o výskytu *Carex secalina* v Bílých Karpatech, založený na sběru E. Tuma z června 1950 (PRC), je mylný a botanici necht' jej dále nešíří.

Popsaný případ záměny herbářových dokladů resp. jejich mylné lokalizace představuje vcelku banální situaci, která může postihnout v životě zřejmě každého floristu, který sbírá rostliny do herbáře a etiketuje své sběry. Často se tak stává právě v mladém studentském věku, kdy nejsou středem zájmu pouze sušené rostliny. Podobně nebezpečné je v tomto ohledu, ovšem z jiných příčin, pak i stáří – to když např. florista na „stará kolena“ scheduje své dávné sběry z mláde. Není tak běžné, že se podaří ještě za života sběratele tuto chybu odhalit a zpětně ji bezpečně lokalizovat. Mnohem častěji se naopak stává, že takový „úžasný nález“ odhalí až nějaký badatel dávno po smrti nálezce a nám pak zůstávají v regionálních květenách nevyřešené záhady (a v mapách podezřelé puntíky). S nimi pak přicházejí na svět obvykle i nejrůznější hypotézy (spíše však jen dohady) o původu těchto údajů a následně pak také protichůdné polemiky a jejich krkolomné obhajoby. Kdo pak spolehlivě rozhodne, zda u Svitav skutečně v minulosti rostla *Primula farinosa*, v Krko-